

8. 4. 2020

Veźměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Nárok na odškodnění od státu v souvislosti s COVID-19

V České republice byl dne 12. března 2020 vyhlášen nouzový stav v souvislosti s celosvětovou pandemií COVID-19. V rámci tohoto nouzového stavu byla vládou zavedena rozsáhlá a v historii České republiky nevídaná opatření zaměřená na prevenci tohoto onemocnění. V současné době tak jsou v platnosti opatření od uzavřených sportovišť, divadel a kin, přes uzavření většiny obchodů a všech restaurací, až po zákaz vycestování a vstupu do České republiky. Troufám si tvrdit, že neexistuje osoba, které by se nařízení nějak nedotkla.

Již od zavedení prvního viditelného opatření v podobě zrušení závodů Světového poháru v biatlonu je nasnadě otázka „Kdo to zaplatí?“, a tedy zda podnikatelé, ale i obyčejní lidé musí nést náklady a ztráty sami, nebo zda alespoň část nákladů ponese stát. Krizový zákon, podle kterého nyní vláda jedná, na tuto otázku dává do jisté míry odpověď.

Kdo a co zaplatí:

Podle § 36 odst. 1 krizového zákona stát odpovídá za škodu způsobenou právníckým a fyzickým osobám v příčinné souvislosti s krizovými opatřeními prováděnými podle zákona.

Jedná se o speciální institut, který zakládá odpovědnost státu bez zřetele na zavinění (tzv. objektivní odpovědnost) a není tedy rozhodné, zda stát nějakou situaci zavinil. Je to rozdíl oproti úpravě v zákoně o odpovědnosti státu za škodu, kdy se v tomto případě nevyžaduje, aby škoda byla vyvolána nezákonným rozhodnutím či nesprávným úředním postupem. **Naopak lze předpokládat, že krizová opatření jsou nezbytná a správná, ale stát je přesto odpovědný za způsobenou škodu.** Tato speciální odpovědnost je založena na současném splnění tří předpokladů (důkazní břemeno leží na poškozeném):

- provedení krizového opatření
- vznik škody
- příčinná souvislost mezi krizovým opatřením a vznikem škody

Stát se může odpovědnosti zprostit pouze tehdy, prokáže-li (důkazní břemeno leží na něm), že poškozený si způsobil škodu sám.

Výše nahrazované škody není nikterak omezena a nahrazuje se tedy celá, a to jak skutečná škoda (např. zkažené zásoby jídla), tak ušlý zisk (např. vrácení vstupného). I v tomto případě platí obecný princip povinnosti odvrátit škodu a poškozený má tedy povinnost podniknout přiměřené kroky k odvrácení nebo snížení škody (pokud již restaurace měla nakoupené jídlo, tak ho využít a prodávat jídlo na rozvoz nebo suroviny prodat; zrušenou konferenci nebo sportovní utkání přeložit na pozdější termín atd.).

Zásadní otázkou zřejmě bude otázka příčinné souvislosti. **Je nutné zdůraznit, že stát není odpovědný za škody způsobené vzniklou pandemií, ale pouze zavedenými krizovými opatřeními.** Není tedy možné požadovat náhradu škody za to, že lidé v této krizové době přestanou nakupovat zbytné spotřební zboží, ale naopak přímou příčinnou souvislost lze spatřit v tom, že například restaurace měla na sobotu 14.3.2020 objednanou oslavu a v důsledku nařízení vlády ji musela zrušit.

U jakého orgánu a do kdy je třeba škodu uplatnit:

Nárok na náhradu škody s uvedením důvodů je nutné uplatnit písemně u příslušného orgánu krizového řízení do 6 měsíců od doby, kdy jste se o škodě dozvěděli, nejpozději do 5 let od vzniku škody. V opačném případě právo zaniká. Ze zákona není zcela zřejmé, který orgán krizového řízení je příslušný - lze tedy doporučit podání u více orgánů, např. vládu, ministerstvo vnitra a ministerstvo zdravotnictví (podle povahy Vašeho nároku). V případě odmítnutí se pak žaloba u soudu podává na stát, za který jedná ministerstvo vnitra. Soudní podání není osvobozeno od soudních poplatků a je tedy třeba zvážit, v jaké výši bude nárok uplatněn.

Co tedy nyní dělat:

Nyní je především třeba eliminovat způsobené škody. Ať už hledáním jiného způsobu realizace podnikání (poskytování služeb online, rozvozy jídla atd.) nebo za využití úsporných opatření. Stejně tak je možné využít vládní opatření (např. prodloužení lhůt k podání daňového přiznání) nebo vládou garantované úvěry. Ale úvěr bude dříve nebo později třeba vrátit - je tedy možné okamžité výdaje uhradit za pomoci vládního úvěru a následně tento úvěr splatit z náhrady škody vyplacené státem.

Náhrada způsobených škod tedy má místo vedle jiných opatření. Pro případné uplatnění škody v současné chvíli doporučuji sbírat písemné podklady - faktury, objednávky, smlouvy pro doložení škody, její výše a rovněž příčinné souvislosti. Stejně tak je důležité doložit, že škodě nešlo zabránit. Se shromážděnými podklady je pak možné poradit se s advokátem, který Vám poradí, zda nárok a v jaké výši uplatnit na státu a poté případně u soudu. Zejména otázka příčinné souvislosti je poměrně složitá.

Přeji všem hodně zdraví a aby je koronavirová krize zasáhla co nejméně!

David Satke,
advokát

[Satke a Škorpil - advokátní kancelář](#)

Nový Kolowratský palác
Na Příkopě 1047/17
110 00 Praha 1

Tel.: +420 776 695 226
e-mail: office@aksl.cz

Článek byl zpracován k datu 19.3.2020

© EPRAVO.CZ - Sbírnka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Odpovědnost člena voleného orgánu dle § 159 OZ a vymezení škody způsobené právnické osobě](#)
- [Vnosy do společného jmění manželů a jejich valorizace v aktuální judikatuře Nejvyššího soudu a Ústavního soudu](#)
- [Právo na přístup ke kamerovým záznamům: střet GDPR, informačního zákona a praxe veřejných institucí](#)
- [Postoupení pohledávky na výživné jako novinka právní úpravy účinné od 1. 1. 2026](#)
- [Jak zahájit provoz mezinárodní letecké linky do České republiky \(EU\): právní požadavky pro aerolinky ze třetích zemí](#)
- [Mimořádné vydržení a vývoj judikatury Nejvyššího soudu](#)
- [Preventivně-sankční funkce náhrady nemajetkové újmy za porušení osobnostních práv pohledem Ústavního soudu](#)
- [Odštěpný závod zahraniční společnosti optikou NIS2: Jak správně určit velikost podniku?](#)
- [Zápis ochranné známky bez komplikací. Klíčem k úspěchu je kvalitní předběžná rešerše](#)
- [Zneužití práva na přístup podle GDPR](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 31. - létající pořizovatel ve světle nového stavebního zákona](#)